

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajee nasl. v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo od dvostopne petit-vrste za enkrat 16, za dvakrat 24 in za trikrat 30 vinarjev.

Gospodarske stvari.

Kmetijska šola na Grmu.

(Ponatis iz „Slovenca.“)

Oziraje se po naši domovini opazujemo, da se vsi sloji prebivalstva trudijo za svoj obstanek; vsi zastavljajo vse svoje sile, da se vzdržujejo na površini. Povsod se upeljujejo nove iznajdbe in naprave, ki uspešno uplivajo na napredek. V zadnjih desetletjih pretečenega stoletja začelo se je tudi pri kmetijskem stanu z vzgledom in podukom od strani države, dežele in naprednih gospodarjev uplivati, da bi se kmetijstvo zboljšalo in da bi več donášalo. Za vzgled omenimo le obnovljenje po trtni uši uničenih vinogradov, snovanje raznih kmetijskih zadrug, vpeljavo prikladnejših pasem goveje živine, kónj, prašičev, intenzivno obdelovanje travnikov, vinogradov in gnojenje z umetnimi gnojili, povečano pridelovanje krmskih rastlin, ekonomično ravnanje z gnojem i. t. d.

Pri vseh stanovih opažamo, da se polaga na strokovno izobrazbo mladine za njen prihodnji poklic največja važnost in pozornost. Samo ob sebi je umevno, da napno stariši vse sile, da morejo svojega sina, name njenega n. pr. za uradniški, kupčijski ali obrtniški stan, tako izobraziti, da bode v izvoljenem poklicu in stanu zadobil ne le obstanek, ampak da bode v njem napredoval in se čutil zadovoljnega, srečnega ter bode hvaležen roditeljem za skrb in žrtve, ki so jih imeli ž njim. Če velja to pravilo za te stanove, velja to dandanes še več za kmetijski stan.

Z gospodarstvom na kmetijskem posestvu je združeno precejšno premoženje. Ne le da je treba njive, polja, travnike, vinograde obdelovati, ampak skrbeti se mora za živino, pridelke, poslopja, gozd i. t. d. V varstvu gospodarjev so: družina, stariši, delavci in drugi posli. Od pravega gospodarja je odvisna bolj ali manj srečna izvršitev raznih del in njihova kakovost; od bolj ali manj paznega gospodarja zavisi marsi-

PODLISTEK.

Biseri iz Suhe Krajine.

Nabral Hinjski.

3. Pesem o smrti.

Rož'ce le en čas cveto
Tički le en čas pojo
Hitro pride zima, mraz
Tički zbegnejo od nas.

Še hujši kakor zimica
Je od smrti štimica,
Ko na vrata poterklja:
„Mlada Micka, si doma?“

Micka se močno prestraš'
Ko od smrti sliši glas,
Smil' se tavženkrat Bogu
Kakšen glas je neki to.

„Mlada Micka, se ne boj,
Danes pojdeš ti z menoj.
Bog če rajtengo imet'
Od tvojih dva in dvajset let.“

„Smrt, pojdi po širokem svet',
Poberi bolne, stare pred,
Ker že komaj čakajo
In po tebi prašajo.“

„Mene pošle zdaj Bog lês,
Znana mi je vsaka vas.
Kar je Adamovih otrok
Meni je izročil Bog.

Sodnji dan ne bo popred,
Da končala bom cel svet.
Če je kdo star ali mlad,
Ni mi treba popraš'vat'.

Jaz prehodim v en' minut'
Več ko tičica s perut'
Se ne ognem svetlih kron,
Sežem v cesarski tron.“

„Moj Bog, če je pa tako,
Pusti vzeti mi slovo
Od ljube moje matere,
Ki prelivajo solze

Zdaj vas kušnem oče, mat',
Meni ni več pomagat'
Smrt mi kaže že koso,
Da me pokosila bo.

katera nesreča pri hiši, pri živini, na polju, travnikih, v vinogradih in gozdu; od njega razumnosti je odvisno bolj ali manj ugodno spečavanje naravnih pridelkov, pridelkov na posestvu; na njegovi previdnosti je ležeče, da marsikatero nepriliko odvrne od hiše glede tožbâ, preprirov itd. Z eno besedo, kakor je pri vsakem drugem stanu potrebna strokovna in občna omika, pazljivost, marljivost in druge čednosti, še bolj potrebne so te lastnosti pri kmetovalcu-posestniku, kjer se pomanjkljivost ene ali druge teh lastnosti tem bolj čuti in opazi, čim obširneje je gospodarstvo in čim neugodniše leži.

Da se potrebna izobraženost za umno gospodarstvo obširnejega kmetijskega posestva v navadnih razmerah ne da več doseči le na očetovem domu pod vodstvom starišev, o tem se je omikani svet že davno prepričal in zato so začele države in dežele kakor tu ustanovljati za to strokovno izobrazbo potrebne šole, kjer se mladina teoretično in praktično izvežba za svoj prihodnji poklic. Tako imamo dandanes v Avstriji, in sicer samo v Cislitaniji: 2 visoki kmetijski šoli, 12 srednjih kmetijskih šol, 5 srednjih gozdarskih šol, 2 srednji šoli za vinarstvo in sadjarstvo, 1 srednjo šolo za pivovarje, 40 nižjih kmetijskih šol, 63 nižjih zimskih kmetijskih šol in 47 drugih specialnih nižjih kmetijskih in gospodinjskih šol, skupaj 172 kmetijskih šol, katere je v pretečenem šolskem letu obiskovalo 6176 učencev, ki so se namenili, da bodo v raznih strokah kmetijstva delovali v praktičnem življenju.

Od vseh teh šol ste na kranjskem samo dve in sicer kmetijska šola na Grmu in gospodinjska šola v Ljubljani.

Prvo vzdržuje dežela Kranjska in ima glavni namen, da dobivajo v njej mladeniči, ki so dovršili vsaj ljudsko šolo in se hočejo posvetiti kmetijskemu stanu, strokovno izobrazbo. Z ozirom na razne potrebe v deželi se i tu podučuje v raznih panogah kmetijstva, in sicer: poljedelstvo, živinoreja, živinozdravništvo, vinarstvo, sadjarstvo, gozdarstvo i. t. d. In da dobi ves poduk popoln vseh in oblike, podučuje se tudi v splošno izobraževalnih predmetih, kakor: slovenski jezik, računstvo, risanje, naravoslovje, petje in verouk. Učenci stanujejo skupno v zračnih in obširnih šolskih prostorih; ves njihovo poduk se deli v dva dela: v teoretični, pri šolskem poduku, in praktični, pri izvrševanju raznih praktičnih del na šolskem posestvu, ki meri z gozdi in vinogradi vred blizu 100 oralov, ki tedaj reprezentuje precej obsežno gospodarsko posestvo, na katerem se izvršujejo vse v deželi nahajajoče se kmetijske panoge. V vednem nadzorstvu živijo tu učenci s svojimi učitelji in navoditelji praktičnih del v enem posloju kakor jedna velika rodbina ter se vse delovanje šole koncentrira v tem, da se vzgoje učenci v skrbne, strokovno izobražene gospodarje, sposobne za praktično kmetijsko življenje in sistematično delo.

Ker ima šola nadaljni namen, da razširja v deželi sadna in trsna plemena, žitno in drugo seme, dobre pasme goveje živine in prašičev, da s vzglednim obdelovanjem gospodarskih kultur in z umnim oskrbovanjem posestva, s potovalnim podukom in prirejanjem specialnih gospodarskih tečajev, z raznimi poskusi in vpeljavami novih vrst, s podukom strokovnih spisov v strokovnih in dnevnih časopisih zbuja k posnemanju sedaj delujoče gospodarje, zato imajo učenci i v tem

Mrzlo vam podam roko,
Da slovo vzamem ž njo.
Od smrti ste mi pripov'dval',
Ko me v zibelki zibal..

Od sosedov vseh vaških,
Od ženskih in od moških,
In od fantov, od deklet
Danes moram slovo vzet.

Zapustim vas, ljuba mat',
Zdaj si moram drugo zbrat',
Katera vé za pravo pot,
Da bom ved'la hodit' kod.

O Kraljica ti nebes,
Tebi se bom dala čez,
Sem častila te vsak' dan
Z angeljskim počesčenjem.“

— Micka, rada s taboj grem,
V imen' si krščena mojem
Ni potreba se nič bat'
Jest bom večno tvoja mat'. —

„Primi zdaj me za roko,
Da po pot' me strah ne bo,
Ker stopim pred sodnji stol,
Da me bo tvoj Sin spoznal.

Grob je čuden in teman,
Ne bom vid'la noč ne dan,
Med mrtvimi vse tiho spi,
To se žalostno mi zdi.

Tam so znanci, tam so drug'
Vsak leži v svoji trug'.
Tam ga ni več za poznat'
Naj bo star al' naj bo mlad.

Tukaj bo zdaj moj kvartir,
Bog mi daj ta večni mir,
Dokler pride sodnji dan,
Ko bo celi syet končan,“

Bog nam daj, da tisti dan
Pridemo na desno stran,
Med izvoljene Bog daj
Tebe uživat' vekomaj.